

```

<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1"?>
<TEI xml:id="manuscript_53" xmlns:tei="http://www.tei-c.org/ns/1.0" xmlns="http://www.tei-c.org/ns/1.0">
  - <teiHeader>
    - <fileDesc>
      - <titleStmt>
        <title>CATALOGUE OF THE WARDROP COLLECTION ONLINE</title>
        - <title type="full">
          <title type="main">MS. Wardr. d. 5</title>
          <title xml:lang="en" type="alt">Oppozicia</title>
          <title xml:lang="ka" type="alt">ოპოზიცი</title>
          <title xml:lang="ka-la" type="alt">oppozic'ia</title>
        </title>
        <funder>JISC</funder>
        <principal>Gillian Evison</principal>
      </titleStmt>
      - <editionStmt>
        - <edition n="1">
          First digital edition, TEI P5.
          <date>20 December 2019</date>
        </edition>
        - <funder>
          The project Wardrops' Collection Online is carried out within the framework of
          <ref target="http://rustaveli.org.ge/">Joint Research Programme of the University of Oxford and
          SRNSFG in Georgian Studies</ref>
        </funder>
      </editionStmt>
      - <publicationStmt>
        <publisher>Bodleian Library</publisher>
        <date calendar="#Gregorian">2020-01-07</date>
        - <pubPlace>
          - <address>
            <addrLine>Department of Special Collections</addrLine>
            <addrLine>Bodleian Library</addrLine>
            <street>Broad Street</street>
            <settlement>Oxford</settlement>
            <postCode>OX1 3BG</postCode>
          - <addrLine>
            <ref target="http://www.bodleian.ox.ac.uk/libraries/collections">Bodleian
            Library</ref>
          </addrLine>
          - <addrLine>
            <email>specialcollections.enquiries@bodleian.ox.ac.uk</email>
          </addrLine>
        </address>
        </pubPlace>
        <idno>OCIMCO</idno>
        <idno type="msID">MS_Wardr_d_5</idno>
        <idno type="catalogue">Georgian</idno>
      </publicationStmt>
      - <sourceDesc>
        - <msDesc xml:id="MS_Wardr_d_5" xml:lang="en">
          - <msIdentifier>
            <country>United Kingdom</country>
            <region type="county">Oxfordshire</region>
            <settlement>Oxford</settlement>
            <institution>Oxford University</institution>
            <repository>Bodleian Library</repository>
            <collection type="main">Oriental Manuscripts Wardrop Collection </collection>
            <idno>MS. Wardr. d. 5</idno>
          </msIdentifier>
          <head>Oppozicia is a Journal secretly prepared by and circulated amongst the boys of Kutaisi
          grammar school.</head>
          - <msContents>

```

```

<summary>'Oppozicia' No. 4, Dec. 1894. Journal secretly prepared by and circulated amongst
the boys of Kutais grammar school: copy specially written for M. and O. Wardrop when
they visited Kutais in Dec. 1894</summary>
- <msItem xml:id="MS_Wardr_d_5-item1" n="1">
  <title xml:lang="ka-Latn-x-lc" key="work_77">'Oppozicia' 4 (1894)</title>
  - <listBibl>
    <bibl>CWC, 320</bibl>
  </listBibl>
  <textLang mainLang="ka">Georgian</textLang>
</msItem>
</msContents>
- <physDesc>
  - <objectDesc form="leaf">
    - <supportDesc material="chart">
      <support>The Manuscript is written on paper.</support>
    - <extent>
      27 ff.
      <dimensions type="leaf" unit="cm"/>
    - <seg type="leaf">
      <num type="leaf" value="55">27</num>
    </seg>
    - <seg type="dimensions">
      - <dimensions type="leaf" unit="cm">
        <height quantity="27">27</height>
        <width quantity="22">22</width>
      </dimensions>
    </seg>
    </extent>
    <foliation>There is not any kind of original pagination. Pencil pagination is added
probably by the library. </foliation>
  - <collation>
    The manuscript has not title page. The cover has a title "ოპოზიცია,
ქურნალი ხელნაწერი
<lb/>
# დ. ჩყვდ წელსა
<lb/>
ქუთაისში."
    </collation>
    <condition>The manuscript is well preserved.</condition>
  </supportDesc>
  - <layoutDesc>
    - <layout columns="1">
      <dimensions type="line-height" unit="mm"/>
    </layout>
  </layoutDesc>
</objectDesc>
  - <handDesc hands="2">
    <handNote xml:id="h1" scope="major">Hand I writes the whole text of manuscript in
Mkhedruli script</handNote>
    <handNote xml:id="h2" scope="minor">Hand II writes the initial page in
English</handNote>
  </handDesc>
  - <bindingDesc>
    - <binding notBefore="1911" notAfter="1894">
      <p hand="#h1">The panel without ornaments is not very old.</p>
    </binding>
  </bindingDesc>
</physDesc>
- <history>
  <origin>Undated</origin>
  <acquisition>28.09.1911, don. J.O. Wardrop</acquisition>
</history>
- <additional>
  - <adminInfo>
    - <recordHist>

```

```

- <source>
  Description adapted (2019) from the following source:
  - <listBibl>
    - <bibl>
      <title>David Barret's Catalogue of the Wardrop Collection and of
        other Georgian Books and Manuscripts in the Bodleian
        Library</title>
      <publisher>Published by the Marjory Wardrop Fund by Oxford
        University Press</publisher>
      <date when="1973">1973</date>
      <idno type="VIAF">216536082</idno>
    </bibl>
  </listBibl>
</source>
</recordHist>
- <availability status="restricted">
  - <p hand="#h1">
    Entry to read in the Library is permitted only on presentation of a valid reader's
    card (for admissions procedures contact
    <ref target="http://www.bodleian.ox.ac.uk/services/admissions/">Bodleian
      Admissions</ref>
    ). Contact
    <email>specialcollections.enquiries@bodleian.ox.ac.uk</email>
    for further information on the availability of this manuscript
  </p>
</availability>
</adminInfo>
</additional>
</msDesc>
</sourceDesc>
</fileDesc>
- <encodingDesc>
  - <classDecl>
    - <taxonomy xml:id="LCSH">
      - <bibl>
        <ref target="http://id.loc.gov/authorities/about.html#lcsch">Library of Congress Subject
          Headings</ref>
      </bibl>
    </taxonomy>
  - <taxonomy xml:id="local_class">
    - <category xml:id="commentary">
      <catDesc>Commentary</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="supercommentary">
      <catDesc>Supercommentary</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="indices">
      <catDesc>Indices</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="translation">
      <catDesc>Translation</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="multipleWorks">
      <catDesc>multipleWorks</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="abridgement">
      <catDesc>Abridgement</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="supplement">
      <catDesc>Supplement</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="papers">
      <catDesc>Papers</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="documents">

```

```

        <catDesc>Documents</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="extract">
        <catDesc>Extract</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="gloss">
        <catDesc>Gloss</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="selection">
        <catDesc>Selection</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="diagrams">
        <catDesc>Diagrams</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="notes">
        <catDesc>Notes</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="letters">
        <catDesc>Letters</catDesc>
    </category>
    - <category xml:id="versification">
        <catDesc>Versification</catDesc>
    </category>
</taxonomy>
</classDecl>
</encodingDesc>
- <profileDesc>
    - <textClass>
        - <keywords scheme="#LCSH">
            - <list>
                - <item>
                    <term key="subject_sh2005001478">Georgian periodicals</term>
                </item>
            </list>
        </keywords>
    </textClass>
    - <langUsage>
        <language ident="ka">Georgian Language</language>
    </langUsage>
</profileDesc>
- <revisionDesc>
    - <change when="2020-02-07">
        <persName>Ketevan Gilashvili</persName>
    </change>
    - <change when="2020-01-07">
        <persName>Irina Lobzhanidze</persName>
        Expanded meta-annotation and provided the transcription.
    </change>
    - <change when="2017-07-26">
        <persName>James Cummings</persName>
        Up-converted the markup using
        <ref target="https://github.com/bodleian/georgian-
        mss/tree/master/processing/convertGeorgian2Bodley.xml">https://github.com/bodleian/georgian-
        mss/tree/master/processing/convertGeorgian2Bodley.xml</ref>
    </change>
    - <change when="2011-05-12">
        <persName>Nikoloz Aleksidze</persName>
    </change>
</revisionDesc>
</teiHeader>
- <facsimile>
    <graphic url="folio1r.png"/>
    <graphic url="folio1v.png"/>
    <graphic url="folio2r.png"/>
    <graphic url="folio2v.png"/>

```


ა, ბ, გ, დ, ე, ზ, ლ, თ, ი, კ, ლ,

მ, ნ, ა, ო, პ, ჟ, რ, ს, ტ, უ ფ, ქ,

მ, ნ, ა, ო, პ, ჟ, რ, ს, ტ, უ ფ, ქ,

ღ, ყ, შ, ჩ, ც, ძ, წ, ჭ, ხ, ჯ, ხ, მ,

ღ, ყ, შ, ჩ, ც, ძ, წ, ჭ, ხ, ჯ, ხ, მ.

</p>

- <p hand="#h1">

კოკასა შიგან რასაცა დგას, იგივე წარმოსდინდების.

კოკასა შიგან რასაცა დგას, იგივე წარმოსდინდების.

</p>

</div>

- <div type="chapter">

<pb n="ა" f="4r"/>

- <figure>

- <head>

<hi rend="dropcap">ოპპოზიცია</hi>

N

<num value="4">დ</num>

</head>

- <p hand="#h1">

განათლება, ერთობა ძმობა ამხანაგობა, სიყვარული, მუდმივი მეგობრობა.

განამტკიცე აზრი წმინდა, გულს სიწრფელით ახურვებდე !

</p>

</figure>

- <p hand="#h1">

<num value="1894">ჩყყდ</num>

-სა წელსა, ქრისტეშობისათვის

<num value="1">ა</num>

-ს დღესა.

</p>

<p hand="#h1"> გამოდის ორ თვეში ერთჯერ. </p>

- <div type="subchapter">

- <head>

<hi rend="dropcap">ო</hi>

პოზიცია

</head>

- <lg>

- </>

”

<hi rend="dropcap">ო</hi>

პპოზიცია“ ვართ სწორეთ,

</l>

- </>

<hi rend="dropcap">შ</hi>

ეჭურვილ- მომზადებული,

</l>

- </>

<hi rend="dropcap">მ</hi>

უდამ სიბნელის მდეგნელი,

</l>

- </>

<hi rend="dropcap">ნ</hi>

ათლისთვის დავდადებული.

</l>

- </>

```

        <hi rend="dropcap">ბ</hi>
        ანჯალი, ხმალი მარტყია;
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">თ</hi>
        უმც ჯერ არა აქვთ კარგი ჭრა,
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        აგრამ თან-და-თან მოვპირავ:
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">ნ</hi>
        ათლისთვის არა მშურს განჯა.
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">დ</hi>
        ა შეიძლება ოდესმე
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        ოლესილ-ამოპირული
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">ი</hi>
        სინი წყვდიადს შეებან,
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">ა</hi>
        სტეხონ ომი გმირული.
    </l>
</lg>
<p hand="#h1"> ამხანაგი. </p>
</div>
- <div type="chapter">
    <pb n="8" f="4v"/>
    - <head>
        <hi rend="dropcap">ს</hi>
        ასიამოვნო შემთხვევა. სამშობლო ენა ყველასთვის
        <b>
        სავალდებულოა. -
        <hi rend="dropcap">ს</hi>
        ამშობლო ენა ადამიანის ბუნების ძიძა-
        <b>
        (მზრდელია). -
        <hi rend="dropcap">რ</hi>
        ატომ უნდა გიყვარდეს იგი სხვა ენაზედ უფრო?
    </head>
    - <div type="subchapter">
        <head>I</head>
        - <p hand="#h1">
            <hi rend="dropcap">ვ</hi>
            ისაც ჩვენის ლიტერატურის მოძრაობისთვის
            <b>
            ამ ათი წლის განმავლობაში თვალი უდევნებია, უთუოდ შენიშ-
            <b>
            ნავდა მასში ერთ სასიამოვნო მოვლენას ქართულმა ლიტერა-
            <b>
            ტურამ უფრო ჩქარი ნაბიჯით იწყო წინ მსვლელობა და მიი-
            <b>

```

ლო ნამდვილი ლიტერატურის ფერი და ხასიათი: ამ ათ წე-

ლიწადში გამოვიდა ზედი-ზედ წაწყობილი მრავალი

შესანიშნავი პოეტური და ბელეტრისტური ნაწარმოები,

ტომეზად დაყოფილი, და დაარსდა რამოდენიმე ლიტერა-

ტურული ჟურნალ-გაზეთი (თვიური სალიტერატურო ჟურ-

ნალი „
<hi rend="dropcap">მ</hi>
ომზე“ , საკვირაო, სალიტერატურო გაზეთი „
<hi rend="dropcap">კ</hi>
ვალი“

და სამეურნეო გაზეთი „
<hi rend="dropcap">მ</hi>
ეურნე“) სასიამოვნოთ და ღირს-

სახსოვრათ დღევანდელი ქართველის ცხოვრებიდგან უნდა

დარჩეს ეს შემთხვევა, მით უფრო, რომ ეს დრო არის ნამდვი-

ლი ერის სათავე გონებრივი მოძრაობისა, რომელსაც ეწო-

დება „ლიტერატურა“ კიდევ მით არის სასიამოვნო ეს შემ-

თხვევა ჩვენს ცხოვრებაში, რომ მან ახლავე იქონია სასურ-

ველი გავლენა საზოგადოდ ქართველობაზე, ნამეტურ ქარ-

თველ მოზარდ თაობაზედ, ანუ მოსწავლე ახალგაზრდობა-

ზედ.
<hi rend="dropcap">მ</hi>
ოსწავლე ახალგაზრდობა დიდის სიამოვნებით მიეგე-

ბა ამ შემთხვევას და მწყურვალეთ დაეწაფა მშობლიურ სწავლა-

მოდღვრებას. მაშ გაიჩინეს სამშობლო მწერლები და პოე-

ტები და გატაცებით დაიწყეს მათი კითხვა. ახალგაზრდობის ამ

<math display="block">\text{გ} \text{ f} = 5r
გვარმა ლტოლვილებამ სამშოვლო მწერლებისადმი (რო-

მელსაც აქვს მიზნად ნათლათ და დაუმხატოს თავის ერს სა-

ქართველოს ძველი დიდება და ნაციონალურ სიამაყე, რომ

მით გამოაფხიზლოს სიტორიული უიმედობით გულ-

გატეხილი ქართველობა და ააშოროს ამით გადაგვარება,)

უნაყოფოთ არ ჩაიარა ამათთვის. ამან აალაპარაკა ერთ-

ხმად მოზარდი თაობა თავის ნაციონალურ ღირსებაზე და

გაუძღვა მას ენის შესწავლის და სამშობლოს კეთილ-

მდგომარეობისათვის შრომის და მეცნიერების სურვილი.
</p>
- **<p hand="#h1">**
დღეს ჩვენი მოსწავლე ახალგაზრდობა დიდი ინტერესით

კითხულობს ქართულ ჟურნალ-გაზეთებს. მან შეიგნო,

რომ ამდენ ხანს ის სრულიად მოკლებული, დაშორებუ-

ლი იყო სამშობლო ნიადაგზედ აღზრდა-განვითარებას,

და ამიტომ წიგნების კითხვასთან დაებადა ენის საფუძვლი-

ანად შესწავლის სურვილი. ამ მოზარდ თაობამ განიზ-

რახა ქართული ხელნაწერი ჟურნალის დაარსება, რის

საშვალეებითაც შეიძლება ურთიერთობისადმი გულნადების,

აზრების გაზიარება და შემუშავება, რომ ამ ნაირათ საერთო

მეცადინეობით განვითარდენ დედა-ენაზედ.
<hi rend="dropcap">ს</hi>
იამოვნებით ვე-

გებები ამ სასიამოვნო სურვილს და ვუცხადებ თანაგრძნო-

ბას ჩვენი ჟურნალის თანამშრომლებს და მზადა ვარ შე-

ძლების-და-გვართ ვემსახურო ამ ჩვენს კეთილაზროვან საქ-

მეს.

</p>
</div>
- **<div type="subchapter">**
<head>II</head>
- **<p hand="#h1">**
<hi rend="dropcap">ე</hi>
ნა იგივეა ერისათვის, რაც ყოველ ბავშვისთვის

ძუძუ; ენა ერს ზრდის ზნეობრივად და გონებრივად; ამიტომ,

უყვარს სამშობლო და აზრათ აქვს თავისი მშობე-

<pb n="დ" f="5v"/>
ბელი ერის წარმატება, ის უპირველეს მოვალეობათ უნდა სთვლი-

დეს დედა-ენის შესწავლას. აქედამ ცხადია, რომ დედა-ენის შეს-

წავლა ყოველი ჭეშმარიტი მამულიშვილისთვის სავალდე-

ბულო უნდა იყოს.

</p>
- **<p hand="#h1">**
<hi rend="dropcap">ს</hi>
ამშობლო ენა ყველა ენაზედ უფრო საჭირო არის ამიტომ არის,

რომ მხოლოდ ამ ენაზედ შეიძლება სრულიათ განვითარება გო-

ნებრივად და ზნეობრივად და ბოლოს ძეშმარიტი აზრების გამოთქმა.

მსოფლიო გენიოსები, რომლებიც ბრწყინავდნენ კაცობრიობის

თვალში, აღიზარდნენ სამშობლო ნიადაგზე. ამ აზრის და-

სამტკიცებლათ საკმაოა, მოვიყვანოთ მაგალითად ჩვენი უკ-

ვდავი გენიოსი
<hi rend="dropcap">შ</hi>
ოთა
<hi rend="dropcap">რ</hi>
უსთაველი,
<hi rend="dropcap">ნ</hi>
იკოლოზ
<hi rend="dropcap">ბ</hi>
ა-

რათაშვილი,
<hi rend="dropcap">ა</hi>
კაკი
<hi rend="dropcap">წ</hi>
ერეთელი - სულყველა ესენი

დედა-ენის ღრმად მცოდნეებია. არნაკლებ თვალსაჩი-

ნო მაგალითს წარმოადგენს რუსების კრიტიკოსი
<hi rend="dropcap">ბ</hi>
ელინ-

სკი, რომელზედ უკეთ, როგორც საყურადღებო პირები ამ-

ტკიცებენ, არც მის წინეთ, არც შემდეგ არავის ცოდნია

სამშობლო ენა.

</p>
- **<p hand="#h1">**
<hi rend="dropcap">ქ</hi>
ართველები ღვთით, ბუნებით დიდი ნიჭიერი ხალ-

ხია, მაგრამ ძალიან აქვეითებს მათ ის, რომ სამშობლო ნია-

დაგზედ აღზრდა-განათლებას მოკლებული არიან. ადამია-

ნი, ამ უფლებას მოკლებული, კარგავს სულის სიმტკიცეს,

ბუნების სიმლიერეს; მისი გონება ილახება, უძლურდება, სხვა,

მისთვის გაუგებარ ენაზედ სიტყვების ზეპირობით; მაგ:

მთელ თავის აძლევს ნიჭიერი, სიცოცხლით სავსე

ქართველი ყმაწვილი უმცროს კლასში, რომ გაიზეპიროს

მისთვის გაუგებარ ენაზე გაკვეთილი; ის ასრულებს მას

წავლების ყოველგვარ მოთხოვნილებას და აღწევს

<pb n="ე" f="6r">
უფროს კლასებს, მაგრამ დაღალულს. გონება გაღალახულს

ადარ შეუძლია უფროსი კლასების მოთხოვნილებების ასრუ-

ლება: ან სიკვდილამდის ებრძვის ის თავის მდგომა-

რეობას, ან იძულებულია თავი დაანებოს სწავლას და

წყალწაღებულებით დარჩეს ცხოვრებაში. სიტყვას „წყალ-

წაღებულებით“ მიტომ ვხმარობ, რომ ნამდვილ შედარე-

ბათ მიმაჩნია ამ გვარი ყმაწვილის წყალწაღებულთან

შედარება: მას, ზნეობრივად და გონებრივად გალახულს,

ადარ შეუძლია სრულებით ცხოვრებასთან ბრძოლა,

კეთილდღეობისადმი სიყვარული სრულიად ეკარგება, ბუნე-

ბით ისე უძღურია და ცხოვრებაში იმდენათ სასოწარ-

კვეთილი, როგორც წყალწაღებული, რომელსაც თავის

შვილის იმედი დაკარგვია. ბევრი ამ გვარი ყმაწვილ-

თაგანი თავს ადარ იზოგავს, რომ არ შეუერთდეს ამ

წყალწაღებულების გუნდს, და იღუპება ნამეტანი თავგანწირულის,

უზომო შრომისგან. მაგ: დიდი ხანი არაა, რაც ერთი

სამწუხარო ამბავი მოხდა: ერთი ყმაწვილი ქართველი,

რომელიც ამ ჩვენის გიმნაზიაში სწავლობდა, თავგანწირუ-

ლი შრომით და მეცადინეობით მივიდა უფროს კლასებამდის.

აქ მეტი შრომა მოთხოვა კლასმა; ყმაწვილმაც მეტი თავ-

განწირულებით მიდგა გაკვეთილების უაზროთ ზეპი-

რობას და ამ ნაირათ დიდი ვაი-ვაგლახებით მიაღწია

მერვე კლასს, მაგრამ ამ გვარი მეცადინეობით ყმაწ-

ვილს ტვინი სულმთლიანათ გამოულაყდა და საცოდ-

ვაგი ჭკუიდან შეცდა. ამის მიზეზი, რასაკვირველია,

ზემოდ მოყვანილს გარდა სხვაც იყო სახელდობრ: მასწავ-

ლებელ, რომელსაც სრულიად დავიწყებია, ან

<pb n="3" f="6v"/>
არ სცოდნია ჭემმარტი პედაგოგის მოვალეობა.
<hi rend="dropcap">ა</hi>
ი რას

მოასწავლებს სამშობლო ნიადაგზე აღზრდა-განათლებას

მოკლებულობა, რომელსაც (აღზრდა-განათლებას) უნდა

ჰქონდეს ნიადაგათ დედა-ენა. დღეს განათლებული ქართვე-

ლობის ბევრი ნაწილი აბუჩად იდგებს დედა-ენას და თავი

მოსწონს მით, რომ სხვა ენაზედ შეუძლია მსჯელობა. სადღაა

აქ ნაციონალური ღირსებისადმი პატივისცემა და სიყვა-

რული? განათლებული დედა, რომელიც საქალებო გიმ-

ნაზიაში მიუღია სწავლა, ხშირად თავის გარშემო მყოფთ

ქართულად ელაპარაკება და თავის შვილებს კი რუსულათ

და აგონებს შემდეგ აზრებს: „ჩემმა შვილმა რუსული უნდა

იცოდეს, თორემ უმისოდ არ არგიაო, განათლებას ვერ

შეიძენსო. რასაკვირველია, ყმაწვილი ამ-გვარ აღზრდა-

ში ვერავითარ ზნეობრივ საზრდოს ვერ ჰპოვებს. დე-

დამ ძუძუსთან ერთათ ზნეობრივი საზრდო უნდა აძლიოს

ბავშვს: მისი გული და გონება უნდა იზრდებოდეს სამშობ-

ლოს ნიადაგზე, როგორც ზევითა ნაჩვენები ისეთი აღზრდის გამო

ამ საშუალებას, რასაკვირველია, ყმაწვილი მოკლებუ-

ლია.

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ს ამ ნაირათ გადაგვარდება და ამასთან გამო-

დის გონებით ჩლუნგი, უგრძნობი, რადგან გრძნობებს

აწოვებს ის წრე ბავშვს, სადაც იზრდება მისი ბუნება

ათ წლამდე.

</p>

- **<p hand="#h1">**

<hi rend="dropcap">ა</hi>

ი ამისათვის ვაარსებთ ჩვენ ამ ჟურნალს, და,

იმედია, ეს შემთხვევა მხურვალე თანაგრძნობას გა-

მოიწვევს ყველა იმათის მხრით, ვინც კი დარწმუ-

ნებულია სამშობლო ენის დიდ მნიშველობაზედ.

<hi rend="dropcap">ა</hi>

წ სიამოვნებით ვეგებები მეც ამ სურვილის აზრის

განხორციელებას და გულით მსურს ვემსახურო ამ

<pb n="ზ" f="7r">

წმინდა (აზრს) მიზანს, რომელიც ჩვენ ჟურნალს აქვს

შრომა და ვარჯიშობა ყოველი საქმის დამაგვირგვინე-

```

</b>
ბელია, და ნურც ჩვენ დავიზარებთ შრომას. ჩვენზედ,
</b>
მოზარდ თაობაზედაა დამოკიდებული ჩვენი არსებო-
</b>
ბის აღდგება და ნუ დავიშურავთ ნურაფერს ამისთა-
</b>
ნა საქმის ასასრულებლად.
</p>
- <p hand="#h1">
  <hi rend="dropcap">ი</hi>
  . ს-ღ
</p>
</div>
</div>
- <div type="chapter">
  - <div type="subchapter">
    - <head>
      <hi rend="dropcap">ვ</hi>
      უძღვნი ჟურნალ „
      <hi rend="dropcap">ო</hi>
      პპოზიციას “
    </head>
    - <lg>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">ძ</hi>
        მანო! გვეყოფა რაცა ვიგრძენით,
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">გ</hi>
        ამოვიღვიძოთ, ვაჭყიტოთ თვალი !
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        შობელს დაცემულს ხელი ვუწვდინოთ
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">დ</hi>
        ა ავასრულოთ შვილისა ვალი!
      </|>
    </lg>
  </div>
  - <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        ას მივეშველოთ, რიცთ შეგვიძლია,
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">ა</hi>
        ღარ დავკარგოთ ნაქები კვალი!
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        შობელს რითამე რომ გამოადგეს, -
      </|>
      - <|>
        <hi rend="dropcap">ე</hi>
        ს არის შვილის პირველი ვალი !
      </|>
    </lg>
  </div>

```

```

</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <l>
    <hi rend="dropcap">ა</hi>
    ქამდე მშობელმა გვზარდა, გვიარა,
    </l>
  - <l>
    <hi rend="dropcap">გ</hi>
    ვიკაფა ფართე შარა სავალი,
    </l>
  - <l>
    <hi rend="dropcap">ა</hi>
    წ დაუძღურდა, და ჩვენც ვუწიოთ
    </l>
  - <l>
    <hi rend="dropcap">ს</hi>
    ამაგიერთ შვილისა ვალი.
    </l>
    <p hand="#h1">გარეშე.</p>
</div>
- <div type="subchapter">
  <pb n="8" f="7v"/>
  - <head>
    <hi rend="dropcap">ნ</hi>
    ადსონიდგან (თარგმანი)
  </head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">გ</hi>
      ასწი, ივიწყე მწუხარებანი!
      </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      რ შედრკე არა შიშის წინაშე!
      </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>
      ბრძოლე, ბოლოს მაინც გაბრწყინდეს -
      </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ც</hi>
      ისკარი, ღამე მოსხივ-კაშკაშე !
      </l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>
      შრომე, სანამ ძალ-ღონე შეგწევს,
      </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ც</hi>
      ხად იმედები ტყვილა არ ჰვანტო:
      </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ს</hi>
      ჯობს განათლების, სწავლის სახელზე

```

```

</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">პ</hi>
ატოსნების ლამპარი ანთო.
</l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
<head>* * *</head>
- <lg>
- <l>
<hi rend="dropcap">დ</hi>
აე ჩირქი გცხონ, ზიზლით გიყურონ,
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">დ</hi>
აე განგრისხონ ბრბოს განჩინებამ,
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">დ</hi>
აე უაზრო საყვედურიც გხვდეს, -
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">ა</hi>
რ შეგაშინოს განწირულებამ !
</l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
<head>* * *</head>
- <lg>
- <l>
<hi rend="dropcap">გ</hi>
ასწი, სულითა არ დაჯაბანდე
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">დ</hi>
ა დაადექი შეგან თელილ გზას !
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">გ</hi>
ასწი! ... აპობდე ყმაწვილის მკერდით
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">ა</hi>
მა ცხოვრების ყოველ გვარ ტალღას !
</l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
<head>* * *</head>
- <lg>
- <l>
<hi rend="dropcap">ა</hi>
ღვიძე შავი ღრუბელით მოსილნი !
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">დ</hi>
აცემულთ შევლად ხელი აწვდინე !
</l>
- <l>
<hi rend="dropcap">ს</hi>

```

```

        იტყვა მაღალი შემშარიტების
    </l>
- <l>
    <hi rend="dropcap">ხ</hi>
    ალხში, ვიდ სხივი ცქვიტი, მოჰფინე !
    </l>
</lg>
<p hand="#h1">ამხანაგი.</p>
</div>
- <div type="subchapter">
    <pb n="თ" f="8r"/>
    - <head>
        <hi rend="dropcap">ნ</hi>
        ეტარ არს ისა . . . .
    </head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ნ</hi>
            ეტარ არს ისა. ვინაც რომ
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ე</hi>
            რთ გზას აგდია მტკიცედა,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ვ</hi>
            ის ვერ აფერხებს ვერა-რა,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">გ</hi>
            ინდ ჭირი მიხედეს ჭირზედა !
            </l>
        </lg>
    </div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">მ</hi>
            ის თავს იგრგვინოს, იქუხოს,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ბ</hi>
            ედმა უმუხთლოს უწყალოდ,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ი</hi>
            გი მარად სდგეს, არ შედრკეს,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">თ</hi>
            ავსა არ ხრიდეს უბრალოდ, -
            </l>
        </lg>
    </div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">მ</hi>
            ან მიაღწიოს წადილსა,
            </l>

```



```

- </>
  <hi rend="dropcap">რ</hi>
  აზომცა იყოს ძნელია:
  </l>
- </>
  <hi rend="dropcap">მ</hi>
  ოთმინება და სიმტკიცე
  </l>
- </>
  <hi rend="dropcap">ყ</hi>
  ველაფერის საფუძველია.
  </l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - </>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
      ხოლოდ ვაი მას, ვინცაა
      </l>
    - </>
      <hi rend="dropcap">ყ</hi>
      ოველგან გული ერჩევა,
      </l>
    - </>
      <hi rend="dropcap">ვ</hi>
      ინც იტყვის: „ეს გზა არ მომწონს:
      </l>
    - </>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      ქ კრულვა მესმის და წყევა.“
      </l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - </>
      <hi rend="dropcap">დ</hi>
      ა სხვაგან მიდის: „ვინ იცის,
      </l>
    - </>
      <hi rend="dropcap">ბ</hi>
      ედი რამ შემხვდეს კარგო,“
      </l>
    - </>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
      აგრამ ვერც იქ სძლებს დიდ-ხანსა
      </l>
      <pb n="o" f="8v"/>
    - </>
      <hi rend="dropcap">დ</hi>
      ა სხვაგან მიაქვს ბარგო.
      </l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - </>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>

```

```

        ს დაჩვეული წანწალსა,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">ე</hi>
        რთს ადგილს ვეღარ ჩერდება
    - </l>
      <hi rend="dropcap">დ</hi>
        ა გაჭირვება-შიმშილში
    - </l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
        სე უდროვოთ ბერდება.
    - </l>
  </lg>
  <p hand="#h1">ს. მ-ღ.</p>
</div>
- <div type="subchapter">
  - <head>
    <hi rend="dropcap">მაშინ იქმნება ეს ჩემი ქნარი . . .</hi>
  </head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
        აშინ იქმდება ეს ჩემი ქნარი
    - </l>
      <hi rend="dropcap">ს</hi>
        ულის დამტკობოზუ, რუსთაველური,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">რ</hi>
        ოს განიღვიძებს ხალხი მძინარი,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">გ</hi>
        რძნობა მაღალი, აზრი ქველური.
    - </l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
        ანამდი უნდა ქნარი ვატირო,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
        ეც ზედ ვაკვენესო მწველი ოხვრითა,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">ბ</hi>
        ოროტის გული ვგმო და ვამცირო,
    - </l>
      <hi rend="dropcap">დ</hi>
        ავმდულრო მართლის ცრემლების ღვრითაა.
    - </l>
  </lg>
  <p hand="#h1">ო. ს-ღ.</p>

```

```

</div>
<pb n="oა" f="9r"/>
- <div type="subchapter">
  - <head>
    <hi rend="dropcap">ბატები.</hi>
    (
    <hi rend="dropcap">კ</hi>
    რილოვიდგან).
  </head>
  - <lg>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">გ</hi>
      ვარიშვილობა რათ გინდა,
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">კ</hi>
      აცო, თუ თვითონ არ ვარგისარ ?!
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">ბ</hi>
      ატებს ნუ დაემსგავსები:
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">შ</hi>
      ენ მათი ტოლი არა ხარ !
    </|>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">გ</hi>
      რძელი წნელით ხელში გლეხი
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">ბ</hi>
      ატებს მიერეკებოდა.
    </|>
    - <|>
      (
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
      ართალია მოგახსენოთ -
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">კ</hi>
      არგად კი ვერ ეპყრობა!)
    </|>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">ქ</hi>
      ალაქისკენ იჩაქრის,
    </|>
    - <|>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>
      ქ მოგებას მოელის.
    </|>
  </lg>

```

```

        <hi rend="dropcap">ს</hi>
        აქმე მოგებამია . . . .
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">რ</hi>
        ა ვენათ . . . . მიეტოვების . . . .
    </l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ჩ</hi>
            ემის მხრით არას ვამბობ,
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">გ</hi>
            ლეხს თითქმის არც ვამტყუნებ;
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ბ</hi>
            ატები კი დამჩხავის:
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ყ</hi>
            ურს რათ არ აბარტყუბევ?
        </l>
    </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ხ</hi>
            ომ ხედავ შენ ამ უგუნურს,
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">რ</hi>
            ა ზრიყულათ გვეპყრობა,
            <pb n="ობ" f="9v"/>
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">თ</hi>
            ითქოს უბრალო ბატებს
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ს</hi>
            ადმე მიერეკება!
        </l>
    </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ი</hi>
            ს კი სულსაც არ არის
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ა</hi>
            მ ტვინ გამოლეულმა,

```

```

</l>
- <l>
  <hi rend="dropcap">რ</hi>
  ომ მოწიწება შეგვფერს,
</l>
- <l>
  <hi rend="dropcap">თ</hi>
  ითქოს გამოლეულა.
</l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>
      ს ჩვენ წინაპართ ღვაწლი,
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">რ</hi>
      ომელთ რომ დაიცვეს,
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">რ</hi>
      ის სამაგიეროთაც
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>
      ათ პატივი დაიდვეს.
</l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ი</hi>
      ქ თითქმის მათ სახელობე
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">დ</hi>
      ღესასწაულებია.
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      მას თუ არა ესმის,
</l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">შ</hi>
      ენა გესწავლებია !“
</l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head>* * *</head>
  - <lg>
    - <l>
      - „
      <hi rend="dropcap">კ</hi>
      არგი . . . ყველა გავიგეთ,
</l>
    - <l>

```

```

        <hi rend="dropcap">ა</hi>
        ქამდისაც ვიცოდით,
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">მ</hi>
        აგრამ , ჩემო ბარტყებო,
    </l>
- <l>
        <hi rend="dropcap">თ</hi>
        ქვენ მისგან რას ელოდებით ? !
    </l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">მ</hi>
            ართლაც თქვენ წინაპრებმა
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">რ</hi>
            ომი გადაარჩინეს
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">დ</hi>
            ა სწორეთ კარგი საქმე
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ო</hi>
            მათ გადაგვირჩინეს.
        </l>
    </lg>
</div>
<pb n="ოგ" f="10r"/>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">მ</hi>
            ხოლოდ ეს კი მაკვირვებს,
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">თ</hi>
            ქვენ რა ჰქენით ისეთი,
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">რ</hi>
            ომ პატივი მიიღეთ?
        </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">რ</hi>
            ათ ვარგინხართ ანცერთი ?!“
        </l>
    </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            ”
            <hi rend="dropcap">ჩ</hi>

```

```

        ვენა? ჩვენ . . . არაფერი . . .
    </l>
- <l>
    <hi rend="dropcap">მ</hi>
    აგრამ ჩვენი მამები . . . ,,
    </l>
- <l>
    -
    <hi rend="dropcap">ე</hi>
    ს ხომ ჩვენც გავიგონეთ !
    </l>
- <l>
    <hi rend="dropcap">ი</hi>
    ს თქვენი წინაპრები
    </l>
</lg>
</div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">დ</hi>
            ირსნი იყვნენ პატივის,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ხ</hi>
            ალხიც კარგად იგონებს;
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">თ</hi>
            ქვენ რაც ტყვილათ არ ყვირით,
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ა</hi>
            რავინ გავიგონებსთ.
            </l>
        </lg>
    </div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">მ</hi>
            ეტს კი არ შეგაწუხებთ;
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">რ</hi>
            აც ვსთქვი, მისც უკაცრავათ !
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ე</hi>
            ს კი იცოდეთ, მხოლოდ
            </l>
        - <l>
            <hi rend="dropcap">ვ</hi>
            არგიხართ თქვენ შესაწვავათ .
            </l>
        </lg>
    </div>
- <div type="subchapter">
    <head>* * *</head>
    - <lg>

```

```

- </>
  <hi rend="dropcap">ა</hi>
  რავის გაგიძნელდება
  </l>
- </>
  <hi rend="dropcap">თ</hi>
  უმცა კი შეიძლება,
  </l>
- </>
  <hi rend="dropcap">მ</hi>
  აგრამ ბატების ხათრით
  </l>
- </>
  <hi rend="dropcap">ვ</hi>
  ინმე დამემდურება.
  </l>
</lg>
<p hand="#h1">კირავოზათ ნამყოფი.</p>
</div>
- <div type="chapter">
  <pb n="ოდ" f="10v"/>
  - <head>
    <hi rend="dropcap">რ</hi>
    ამოდენიმე მოქმედი პირი ე. ნინოშვილის
    <b>
    მოთხრობა ,,
    <hi rend="dropcap">ქრისტინე</hi>
    “-სი
  </head>
  - <p hand="#h1">
    <hi rend="dropcap">უ</hi>
    დროთ დაკარგული ნიჭიერი ბელლეტრის-
    <b>
    ტი ნინოშვილი მრავალი მხრით შეეხო ჩვენს ცხოვ-
    <b>
    რებას; მან მრავალი ახალი ტიპი გამოიყვანა მიმა-
    <b>
    ლულ კუნჭულიდან და დაგვანახა მისი კარგი და
    <b>
    ცუდი მხარეები. მოთხრობა ,,
    <hi rend="dropcap">ქ</hi>
    რისტინეში“ ის ეხე-
    <b>
    ბა გურიის ცხოვრებას და გვაძლევს მისი ავ-კარ-
    <b>
    გის უტყუარ სარკეს, რომელშიც ზიზღით ვუყუ-
    <b>
    რებთ უქმაძეებს, ძველისუნძიძეებს, პირიმზისა და ნატა-
    <b>
    ლიას მსგავს ბებრუხანებს, რაოდენიმე პატივის ცე-
    <b>
    მით მაშოს და განუსაზღვრელი სიბრაღულით ქრი-
    <b>
    სტინეს, მის შშობლებს, აგრეთვე სონასაც, თუმცა მი-
    <b>
    სი ხასიათი რაღაც ძლიერ მკრძალათ არის გამოხა-
    <b>
    ტული. ამ მოთხრობის უმთავრესი პირები არიან
    <b>

```


<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე და

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონ უქმაძე, მაგრამ უკეთესი იქმნე-

<lb/>

ბა, მგონია, ჯერ მათი მშობლები გავიცნოთ, რად-

<lb/>

გან ქართული ანდაზა ამბობს: „დედანახე, მამა ნახე,

<lb/>

შვილი ისე გამონახეო.“

</p>

- <p hand="#h1">

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონის მამა, ბეჟან უქმაძე, არის შეძლე-

<lb/>

ბული, თავმომწონე და ამაყი აზნაური; სწავლა-განა-

<lb/>

თლებას ის არ შეუწუხებია და არც თვითონ აწუხებს

<lb/>

მით შვილს: იმდენ სწავლას აძლევს მას, რომ წე-

<lb/>

რა-კითხვა და ცოტა რუსული ლაპარაკი შეიძლოს,

<lb/>

<pb n="ოდ" f="11r"/>

თავი ირჩინოს, „ფილოსოფიათ კი არ უნდა!“ რო-

<lb/>

გორც ძლიერ თავმოყვარე, ამაყი აზნაურები, ბეჟა-

<lb/>

ნი „უმალ სასიკვდილოთ გაიმეტებს თავის ია-

<lb/>

სონს, სანამ გლეხი-ქალის შერთვის ებას მისცემს; “

<lb/>

ის ზრდის შვილს ფუფუნება-თავისუფლელობაში; თა-

<lb/>

ვის დღეში არ წარმოიდგენს, რომ შვილს ჩაუნერ-

<lb/>

გოს გულში მოძმის სიყვარული, ღარიბების სიბ-

<lb/>

რალული.

</p>

- <p hand="#h1">

<hi rend="dropcap">გ</hi>

ასაკვირვი არაა ასეთ მამას ცუდი

<lb/>

შვილი გამოუვიდეს.

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონი მამას ბევრითაც

<lb/>

ასწრებს თავის ცუდი ზნე-ჩვეულებებით. ფუფუნე-

<lb/>

ბაში აღზრდილს „დისციპლინა“ მას არაფრათ ეპი-

<lb/>

ტნავება, სწავლა სძულს, დიდგულობს, მასწავლე-

<lb/>

ბელი ლახავს. სკოლიდან გამოგდებული ის დგე-

<lb/>

ბა მწერლად მაზრის სამმართველოში, მის

<lb/>

დაუდეგარ გაფუჭებულ ხასიათს არც მწერლო-

<lb/>

ბა ეჭაშიკება, იქაც მაყოზას იწყებს და იქიდამაც

მალე გამოაბრძანებენ; მუშაობა სძულს, არ

კადრულობს; ზის უქმად მამის ოჯახში; ჭამა, სმა,

ჩაცმა, დახურვა, ძილი, მთქნარება და უთავბოლო

ზმორებაც ხდება მის მუდმივ საქმე. ამ გვარი ცხო-

ვრებაც მალე მოსწყინდა
<hi rend="dropcap">ი</hi>
ასონს; ის იწყებს

სოფელ-სოფელ ხეტიალს, გაიცნობს გლეხების

ოჯახობას, ახშირებს მათთან სიარულს, უახლოვ-

დება გლეხის ახლაგზარდა ქალებს, ბევრ ოჯახს

ბღალავს, ბევრ ქალს ნამუსს ხდის, ბევრ ცოლ-ქმარს

ჰყრის; მიზნის მისაღწევად ყოველ გვარ უსვინ-

დისობას ეწევა; უარ ჰყოფს პატიოსან სიტყვას,

<pb n="ოვ" f="11v"/>
უარ ჰყოფს ნათესაობის წეს-რიგს, უარ ჰყოფს

ფიცს, თუკი
<hi rend="dropcap">ქ</hi>
რისტინეს ჩაიგდებს ხელში და თა-

ვის მხეცურ სურვილს მოიკლავს. როგორც (ქრი-

სტინეს დედის) შვილობილი,
<hi rend="dropcap">ი</hi>
ასონი ხშირათ და-

დის
<hi rend="dropcap">ქ</hi>
რისტინეს დედასთან, თუმცა გულში კი

იცინის: "რამდენი დედა მყავსო!" ის ეძებს შემ-

თხვევას სიყვარული გამოუხადოს
<hi rend="dropcap">ქ</hi>
რისტინეს და,

როდესაც იშოვნის, მაცდურ გველივით შეუჯდება

მას გულში და, ბევრი ცდის შემდეგ, პოულობს ალაგს

და თან-და-თან უფრო მკვრივდება შიგ; აძლევს ქრის-

ტინეს პატიოსან სიტყვას, აძლევს ფიცს, ცოლათ შე-

გირთავ და გაგაბედნიერებო; მაგრამ ატყუებს; სად

არის მასში ამდენი პატიოსნება, იმდენი სვინდისი და

ვაჟკაცური გრძნობა, რომ გაიფიქროს

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს მშობ-

ლების გაბედნიერება, რომ წარმოიდგინოს, რა

მოელის მისგან ნამუს ახდილ

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს?! ია-

სონი ლეჩაქს ხდის

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს, სამუდამოდ მოუ-

შორებელ ჩირქს სცხებს მის ქალწულობას, მის პა-

ტიოსნებას და რა მიაღწევს მიზანს

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს თავს

ანებებს, და მდიდარ აზნაურის ქალზედ იწერს ჯვარს,

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს კი სრულიად ივიწყებს; მხოლოდ თუ

სადმე ჩამოაგდებენ ლაპარაკს

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს სილამა-

ზეზედ,

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონი თავმომწონეთ ამბობს: „მე შევაცდი-

ნე ასეთი ლამაზი ქალიო.“ ერთხელ, როდესაც ია-

სონი და მისი მეუღლე ცხენებით დასეირნობენ,

გზაზე შეხვდა მათ

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე, რომელმაც მოღალატე

<pb n="იზ" f="12r"/>

და გაუტანელი უწოდა

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონს. ეს აირია და გაჯავრე-

ბით წარმოსთქვა: „ნეტა რა უნდა ჩემგან ამ უნამუსო

დედაკაცს? მომშორდი, თორემ?!..“ შეიძლება, ამ სი-

ტყვებს სხვა რამ უწესობაზე მოჰყოლოდა, რომ ცოლს

არ დაემშვიდებია

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონი. - არ ვიცი ამ კაცს საგუ-

ლეში კაცის გული უძევს, თუ არა ქვა! არა, ქვა

უნდა ედვას:

ი

ასონი თამოყვარეა, ამაყია,

ბ

თავმომწონეა; მაგრამ ეს კი მაკვირვებს, რისთვის ვერ

ბ

წარმოუდგენია მას, ამ თამოყვარე ყმაწვილს, რომ

ბ

სხვებსაც ექნება ასეთი თამოყვარეობაო!

თ

უ ეს წარ-

ბ

მოდგენილი აქვს, მაგრამ თავისას მაინც არ იშლის,

ბ

ჩვენ უნდა ვუწოდოთ მას მხეცი, რომელსაც თავის მძო-

ბ

რის დაკმაყოფილების მეტი არა ახსოვს რა; თუ კი

ბ

ადამიანის რიცხვში მივიღეთ - მაშინ უნდა დავარ-

ბ

ქვით გარყვნილი თვით მოყვარე (себялюбивый), რო-

ბ

მელიც ცოტათი განსხვავდება მხეცისგან.

</p>

- <p hand="#h1">

ა

ი ასეთ კაცს უვარდება ხელში

ქ

რისტინე,

ბ

გლეხის

დ

ათია ხელმოკლიძის ასული.

დ

ათია

ბ

ერთი ლატაკი, ცოლ-შვილით დატვირთული,

ბ

მუდმივი მუშა, მეზობლობის მცოდნე, ცოლ-შვი-

ბ

ლის მოყვარული გლეხია, მასთან სავსე პატი-

ბ

ოსნური თამოყვარეობით.

ო

ფლის ღვრით, წე-

ბ

ლებზე ფეხის დგმით

დ

ათია შოულობს ლუკმა

ბ

პურს; ნახევარს ბეჟან უქმადის ადგილში მუ-

ბ

შაობს; სცდილობს, ბეჟანი არ გადაიმტეროს,

ბ

ოჯახი წმინდათ პატიოსანი შეინახოს, ერიდება

ბ

სოფლის ხმების, სოფლის ყბათ აღებას.

ბ

<pb n="o8" f="12v"/>

რაც ღარიბ გლეხს მოეთხოვება,

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია კარგათ ინა-

<lb/>

ხავს ცოლ-შვილს; თავი მოსწონს შვილებით, მეტადრე

<lb/>

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეთი, და მხიარულია, როდესაც სადმე შეკრები-

<lb/>

ლობაში მისი ქება ისმის.

<hi rend="dropcap">თ</hi>

უმცა მას ძლიერ უყვარს

<lb/>

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე, მაგრამ ოჯახის შებღარვას კი ვერ უთბენს; მისი

<lb/>

ცუდი ყოფაქცევით თავზარდაცემული

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია თითქმის სა-

<lb/>

სიკვდილოთ იმეტებს თავის საყვარელ, სასიკადალო ქრის-

<lb/>

ტინეს, არ აკლებს ცემა-ტყეპას, თმით თრევას; ის არ უთმენს

<lb/>

ოჯახის დამცირებას, გაუპატიურებას

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონ უქმამეს; უგზავ-

<lb/>

ნის მოციქულებს,

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე შეირთეო; სასამართლოშიაც

<lb/>

უჩივის, მაგრამ ვერას ხდება თავის გამოუცდელობის და

<lb/>

სიღატაკის გამო;

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონი თავს იმართლებს ვექილის

<lb/>

შემწეობით.

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია ხდება ყბად აღებული, წყალწაღებუ-

<lb/>

ლი;

<hi rend="dropcap">ი</hi>

ასონზე ჯავრს ვერ იყრის; ისევ მიდგება საბრა-

<lb/>

ლო

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს და ლანძღვა-გინებით და წყრომით სიცო-

<lb/>

ცხლეს უმწარებს. ბოლოს მაინც თან-და-თან ლბება მშო-

<lb/>

ბლის გული,

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია თან-და-თან იბრალებს

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს.

<lb/>

ხანდახან გოგის ტირილით გაჯავრებული

<lb/>

ის უწყრება

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს, ბავშვებს ნუ ატირებ და ნუ მაწუხებო.

<lb/>

როდესაც

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე შინიდგან

<hi rend="dropcap">თ</hi>

ბილისს იპარება,

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია

<lb/>

ვიდაცის რჩევით მიდის იქ და გულმოდგინეთ ეძებს ქრის-

<lb/>

ტინეს, მაგრამ ვერას ხდება, რადგან გამოუცდელი, კარში

<lb/>

გამოუვალი კაცია; ბრუნდება შინ ხელცარიელი და მიეცე-

<lb/>

მა უზომო ჯავრს: ველარ მუშაობს, ვერც სვამს და ჭამს მო-

<lb/>

სვენებით; ხანდისხან ისე ღრმათ, გულსაკლავათ ამოიოხრავს,

<lb/>

„ვამ ჩემ დღეს, რა შვილი დამელუპაო, რომ გეგონება, გუ-

<lb/>

ლი შუაზედ გაუსკდაო.

</p>

<pb n="ით" f="13r">

- <p hand="#h1">

<hi rend="dropcap">ა</hi>

მ პატიოსან პირს ჰყავს სწორეთ შესაფერი

<lb/>

მეუღლე,

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკა. ეს, როგორც

<hi rend="dropcap">დ</hi>

ათია. არის ერთი

<lb/>

ალალ-მართალი ადამიანი, უფროსთან თავდაბალი,

<lb/>

ქმარ-შვილისათვის თავგადადებული, ხანდისხან

<lb/>

ფიცხი, (როგორც გურული ქალი,) მაგრამ ძლიერ მგრძნო-

<lb/>

ზიარე, სუსტი გულის არსება.

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს ყოფაქცე-

<lb/>

ვით თავზარდაცემული

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკა სწყევლის მას და

<lb/>

ეხვეწება ღმერთს მის მალე სიკვდილს, მაგრამ ის,

<lb/>

როგორც დედა, სწყევლის

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს მხოლოდ ენით,

<lb/>

გულში კი უთუოთ ხელს იცემს, რა წარმოსთქვა ეს

<lb/>

ჩემმა ბოროტმა ენამო! როდესაც

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე ეუზნე-

<lb/>

ბა

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკას, „შენ და მამა-ჩემს ჩემი სიკვდილი გინდათ

<lb/>

ბარემ მომკალითო,“

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკას ფული უსკდება, თვალეზზე

<lb/>

ცრემლები ადგება და გულამოსკვნით ამბობს: „მე მინდა შე-

<lb/>

ნი სიკვდილი, მე?! თუ გიწყრებით მე და მამა შენი, ისევ

<lb/>

შენი გულიზა, თავი რეიზა წეიხდინეო.“

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს

<lb/>

დაკარგვა შუა უყოფს სიცოცხლეს დედას: „ის

<lb/>

მიუჯდება ლოჯეს, სადაც

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს უყვარდა ჯდომა,

<lb/>

და მოსთქვამდა თავის ბედკრულ შვილს.“ მხოლოდ მარჩი-

<lb/>

ელის სიტყვებით აიმედებს თავს და მოთმინებით ელის

<lb/>

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეს დაბრუნებას; რამდენი ქალი გაივლის გზაზე,

<lb/>

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკას ყველა

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე ჰგონია და წინ ეგებება, მაგრამ

<lb/>

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინე არ ჩნდება.

<hi rend="dropcap">დ</hi>

აჯავრიანდება

<hi rend="dropcap">მ</hi>

არიკა, შეს-

<lb/>

ძულდება უ

<hi rend="dropcap">ქ</hi>

რისტინეოთ ცხოვრება, შესძულდება სმა-

<lb/>

ჭამა, მის თვალეზს ძილი არ ეკარება; თუ ხანდისხან

<lb/>

მილულავს ის თვალს, ათას ნაირი სიზმარი გულს

<lb/>

ულრღნის და მოსვენებას არ აძლევს.

</p>

<p hand="#h1">(შემდეგი იქნება)</p>

<p hand="#h1">ქ-რელი.</p>

</div>

- <div type="chapter">

```

<pb n="3" f="13v"/>
- <div type="subchapter">
  - <head>
    <hi rend="dropcap">გაბრიელი</hi>
  </head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      მა სამოთხებრ შემკულ ქვეყას
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      ნათებს ერთი დიდი ვარკლავი,
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ღ</hi>
      ვთით მოვლენილი, მოხუცი ბრძენი,
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ღ</hi>
      ვთის სიყვარულის გულს დამწერგველი,
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ჭ</hi>
      კუთით მაღალი, გულით დაბალი,
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ა</hi>
      ნგელოზებრივ პირმოცინარი, -
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">ყ</hi>
      ოვლად სამღვდელო ეპისკოპოსი
    </l>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">გ</hi>
      აბრიელ დიდი, მშვიდი ვით კრავი.
    </l>
  </lg>
  <p hand="#h1">ვინმე</p>
</div>
- <div type="subchapter">
  - <head>
    <hi rend="dropcap">ყანწს</hi>
    (ხალხური ლექსი).
  </head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">კ</hi>
      ახური ღვინით ადვსილო,
    </l>
    <l>გული მიგრილე; </l>
    <l>როს მტრის საბრძოლათ წავიდე, </l>
    <l>სიმხნევე მომე! </l>
  </lg>
</div>
- <div type="subchapter">
  <head> * * * </head>
  - <lg>
    - <l>
      <hi rend="dropcap">მ</hi>

```



```
ტერს ვძლიო სამშობლოსი,  
</I>  
<I>მტერი ორგული; </I>  
- <I>  
  <hi rend="dropcap">ა</hi>  
  რ დავბრუნდე შერცხვენილი,  
</I>  
<I>თავსლავ დასხმული. </I>  
</lg>  
</div>  
</div>  
</div>  
</body>  
</text>  
</TEI>
```